

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 16 czerwca 1922 r.

**o służbie przygotowawczej średnich urzędników
sądowych w górnośląskiej części Województwa
Śląskiego.**

Na mocy ustępu drugiego § 4 i § 15 pruskiej ustawy o stosunkach służbowych pisarzy sądowych z dnia 3 marca 1879 r. (Zbiór Ustaw str. 99) w brzmieniu art. 1 rozporządzenia z dnia dzisiejszego, wprowadzającego dla górnośląskiej części Województwa Śląskiego zmiany w powyższej ustawie, oraz na mocy art. 4, powołanego rozporządzenia stanowią co następuje:

CZĘŚĆ I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Służba przygotowawcza średnich urzędników sądowych trwa trzy lata.

Przerwy, spowodowane chorobą, urlopem, służbą wojskową lub innymi ważnymi okolicznościami, wolno wliczyć do służby przygotowawczej, o ile nie przekraczają łącznie sześciu tygodni w roku.

Art. 2. Służbą przygotowawczą należy tak kierować, aby kandydat zaznajomił się z czynnościami sekretariatu sądu we wszystkich jego oddziałach, a w szczególności także z kasowością i rachunkowością sądową, sprawami administracyjnymi i więziennictwem, jakoteż z czynnościami sekretariatu prokuratury. Przynajmniej 24 miesiące winne być poświęcone wyłącznie służbie przygotowawczej przy sądzie powiatowym, a z nich pierwsze trzy miesiące po dopuszczeniu do służby przygotowawczej służbie przy małym sądzie powiatowym.

Służba przygotowawcza winna służyć wyłącznie celom wyszkolenia praktycznego; dlatego jest wzbronionem wszelkie czysto mechaniczne zajęcie, o ile nie służy celom wyszkolenia.

Celem pogłębienia teoretycznych wiadomości kandydatów należy w siedzibie sądów okręgowych zorganizować ćwiczenia seminaryjne pod kierunkiem szczególnie w tym względzie uzdolnionych sędziów, podprokuratorów albo urzędników średnich. Kursy takie mogą być także urządzone w siedzibach większych sądów powiatowych.

Ogólny nadzór nad służbą przygotowawczą oraz jej kierownictwo przysługuje prezesowi sądu apelacyjnego, który określa czas trwania służby przygotowawczej przy poszczególnych sądach i prokuraturach; przelożeni tych sądów względnie prokuratur kierują wykształceniem i zatrudnieniem przydzielonych kandydatów.

Art. 3. Po ukończeniu służby przygotowawczej przy poszczególnym sądzie lub prokuraturze wystawia kandydatowi naczelnik sądu powiatowego względnie prezes sądu okręgowego lub prokurator przy sądzie okręgowym po wysłuchaniu zdania sędziów lub urzędników, którym kandydata przydzielono, szczególne świadectwo z jego czynności, z którego powinno także wynikać jego zachowanie się poza służbą. Świadectwo to przedkłada się prezesowi sądu apelacyjnego.

Gdy się okaże, że kandydat nie nadaje się na stanowisko sekretarza sądowego, zwłaszcza dla braku zdolności lub pilności albo z powodu naganego prowadzenia się, może prezes sądu apelacyjnego zarządzić jego wydalenie ze służby przygotowawczej.

Art. 4. Do służby przygotowawczej średnich urzędników sądowych może zostać dopuszczonym obywatel Rzeczypospolitej Polskiej bez różnicy płci liczący co najmniej 18 lat, nienaganego prowadzenia się, posiadający potrzebną do pełnienia służby krzepkość cielesną i będący w posiadaniu świadectwa z ukończonych przynajmniej sześciu klas szkoły typu średniego lub szkoły o poziomie, odpowiadającym sześciu klasom tejże szkoły, oraz władający poprawnie i biegle językiem polskim w słowie i piśmie.

Przy przyjęciu do służby przygotowawczej można także wymagać znajomości języka niemieckiego.

Art. 5. Do wniosku o dopuszczenie do służby przygotowawczej należy dołączyć świadectwo urodzenia, ostatnie świadectwo szkolne i własnoręcznie napisany życiorys. Kandydaci małoletni winni przedłożyć pisemne zezwolenie swego prawnego zastępcy. Jeżeli kandydat nie zgłasza się do służby przygotowawczej zaraz po opuszczeniu szkoły, należy dołączyć również świadectwo z zatrudnienia w czasie po opuszczeniu szkoły oraz świadectwo moralności.

O dopuszczeniu do służby przygotowawczej rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Art. 6. Kandydata, dopuszczonego do służby przygotowawczej, mianuje prezes sądu apelacyjnego praktykantem sądowym.

Praktykanci sądowi są urzędnikami państwowymi i składają przysięgę służbową.

Art. 7. Po upływie 6-ciu miesięcy służby przygotowawczej w razie zadawalniającego jej wyniku oraz nienaganego zachowania się poza służbą, prezes sądu apelacyjnego mianuje praktykanta aspirantem sądowym.

Art. 8. Po dalszej 6-ciu miesięcznej zadawalniającej służbie przygotowawczej wolno aspirantowi zgłosić się do egzaminu na podsektarza sądowego.

O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Art. 9. Komisje egzaminacyjne dla podsektarzy sądowych tworzy się przy sądach okręgowych, które wyznaczy prezes sądu apelacyjnego.

Komisja składa się z sędziów lub prokuratorów oraz średnich urzędników sądowych, mianowanych na przeciąg roku administracyjnego przez prezesa sądu apelacyjnego z grona sędziów i prokuratorów oraz średnich urzędników, zamieszkałych w siedzibie sądu okręgowego. Do zamianowania urzędnika prokuratury członkiem komisji egzaminacyjnej potrzebne jest porozumienie się z prokuratorem przy sądzie apelacyjnym.

Komisja egzaminuje w komplecie dwóch członków, z których jeden winien być sędzią lub prokuratorem, a drugi średnim urzędnikiem sądowym.

Art. 10. Egzamin na podsektarza sądowego jest pisemny i ustny.

Egzamin pisemny odbywa się w ten sposób, że aspirant sądowy opracowuje trzy łatwiejsze zadania kłauzurowe z dziedziny czynności sekretariatu sądu, a nadto na posiedzeniu, którego przedmiotem jest rozprawa cywilna, jak również na posiedzeniu sądu pokoju lub sądu ławniczego albo izby karnej spisuje obok sekretarza sądowego protokół uboczny; te protokoły przedłoży przewodniczący rozprawy komisji egzaminacyjnej ze swemi uwagami oraz z notatką, kiedy posiedzenie się skończyło i kiedy protokół został mu wręczony.

Egzamin winien wykazać, czy aspirant sądowy zaznajomił się dokładnie z łatwiejszymi czynnościami, wchodzącymi w zakres sekretariatów sądu i prokuratury, w szczególności czy jest zdolny samodzielnie opracować rejestraturę sądową, samodzielnie proto-

kułować na jawnych posiedzeniach sądowych, tudzież sporządzać łatwiejsze obliczenia kosztów sądowych i łatwiejsze prace rachunkowe i kasowe.

Zadania klauzuruje opracowuje aspirant sądowy pod nadzorem urzędnika sądowego, posługując się jedynie książkami, które oznaczy przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

Art. 11. Egzamin uważa się tylko wtedy za zdany, jeżeli obydwaj egzaminatorzy są tego zdania. Wynik egzaminu zdanego określa się jako: „dostateczny”, „dobry” lub „z odznaczeniem”; w razie różnicy zdań między egzaminatorami miarodajną jest ocena surowsza.

Art. 12. Aspirant, który zda egzamina na podsekretarza, otrzymuje świadectwo, wystawione przez prezesa sądu apelacyjnego.

Aspirant, który egzaminu nie zda, może przystąpić do niego powtórnie po upływie czasu, jaki mu określi komisja egzaminacyjna, najwcześniej atoli po upływie sześciu miesięcy. W razie ponownego niezdania egzaminu nie dopuści się aspiranta do dalszego zdawania.

Art. 13. Po upływie dwu lat zadawalniającej służby przygotowawczej po zdaniu egzaminu na podsekretarza wolno zgłosić się do egzaminu na sekretarza sądowego.

O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga prezes sądu apelacyjnego.

Art. 14. Komisję egzaminacyjną dla sekretarzy sądowych tworzy się przy sądzie apelacyjnym.

Komisja składa się z sędziów lub prokuratorów I średnich urzędników sądowych, mianowanych na przeciąg roku administracyjnego przez prezesa sądu apelacyjnego z grona sędziów, prokuratorów i średnich urzędników sądowych, zamieszkałych w siedzibie sądu apelacyjnego. Do zamianowania urzędnika prokuratora członkiem komisji egzaminacyjnej potrzebne jest porozumienie się z prokuratorem przy sądzie apelacyjnym.

Komisja egzaminuje w komplecie trzech członków, z których jednym musi być zawsze naczelnik wydziału rachunkowego przy sądzie apelacyjnym.

Art. 15. Egzamin na sekretarza sądowego jest pisemny i ustny.

Egzamin ma wykazać uzdolnienie kandydata do samodzielnego kierowania wszystkimi oddziałami sekretarjatu sądu i prokuratury oraz znajomość rachunkowości sądowej i kasowości.

Egzamin pisemny odbywa się w ten sposób, że kandydat opracowuje sześć klauzuruwych zadań z praktycznych czynności sekretarjatu sądu i prokuratury, między nimi także z dziedziny kasowości i rachunkowości oraz obliczania kosztów.

Ustęp 4 art. 10 stosuje się odpowiednio.

Art. 11 stosuje się odpowiednio z tem, że o zdaniu egzaminu i o jego wyniku rozstrzyga większość głosów.

Art. 16. Kandydat, który zda egzamin na sekretarza sądowego, otrzymuje świadectwo, wystawione przez prezesa sądu apelacyjnego.

Kandydat, który egzaminu nie zda, może przystąpić do niego powtórnie po upływie czasu, który mu określi komisja egzaminacyjna, najwcześniej jednak po upływie sześciu miesięcy.

W razie ponownego niezdania nie dopuści się kandydata do dalszego zdawania.

Art. 17. Za egzamin na podsekretarza oraz na sekretarza nie pobiera się taksy.

Obydwa egzaminy nie są jawne; kandydatom atoli, którzy zgłosili się już do egzaminu, przysługuje prawo obeności przy egzaminach tego rodzaju, do którego się zgłosili.

Na egzamin ustny na podsekretarzy sądowych niewolno wzywać naraz więcej niż sześciu kandydatów; na egzamin ustny na sekretarzy sądowych niewolno wzywać naraz więcej niż czterech kandydatów.

CZĘŚĆ II.

Przepisy przejściowe.

Art. 18. Służbę przygotowawczą kandydatów na średnich urzędników sądowych, którzy byli zatrudnieni w kancelariach adwokackich lub notarialnych w b. dzielnicy pruskiej lub w Niemczech albo też w kancelariach dotychczasowych pruskich władz sądowych i przed 1 stycznia 1924 r. wniosą podanie o dopuszczenie do służby przygotowawczej, normuje się w sposób, określony w art. 19 do 23.

Art. 19. Kierownicy biur adwokackich lub notarialnych oraz kanceliści sądowi, którzy conajmniej przez przeciąg dziesięciu lat zajmowali te stanowiska, mogą się ubiegać o posady sekretarzy sądowych.

Kandydaci ci przechodzą w razie przyjęcia do służby przygotowawczej dziewięćmiesięczną praktykę przy sądach i prokuraturze.

Po ukończonej praktyce mianuje w miarę potrzeby prezes sądu apelacyjnego sekretarzami sądowymi kandydatów, którzy według jego uznania na podstawie zachowania się w służbie i poza służbą i swego uzdolnienia na te stanowiska się nadają.

Art. 20. Kierownicy biur adwokackich lub notarialnych oraz kanceliści sądowi, którzy conajmniej przez przeciąg pięciu lat zajmowali te stanowiska, mogą się ubiegać o posady podsekretarzy sądowych.

Kandydaci ci przechodzą w razie przyjęcia do służby przygotowawczej sześciomiesięczną praktykę.

Po ukończonej praktyce mianuje w miarę potrzeby prezes sądu apelacyjnego podsekretarzami sądowymi kandydatów, którzy według jego uznania na podstawie zachowania się w służbie i poza służbą i swego uzdolnienia na te stanowiska się nadają.

Do dalszej służby przygotowawczej należy odpowiednio stosować artykuły 13 do 17.

Art. 21. Kierownicy biur adwokackich lub notarialnych oraz kanceliści sądowi, którzy conajmniej przez jeden rok zajmowali te stanowiska, mogą się ubiegać o posady aspirantów sądowych.

Kandydaci ci przechodzą w razie przyjęcia do służby przygotowawczej dwunastomiesięczną praktykę.

Po ukończonej praktyce mianuje w miarę potrzeby prezes sądu apelacyjnego aspirantami sądo-

wymi kandydatów, którzy według jego uznania na podstawie zachowania się w służbie i poza służbą i swego uzdolnienia na te stanowiska się nadają.

Do dalszej służby przygotowawczej należy odpowiednio stosować artykuły 8 do 17.

Art. 22. Tak w czasie praktyki jak w czasie służby przygotowawczej kandydatów, wymienionych w art. 19 do 21, należy odpowiednio stosować ustęp drugi artykułu 1 oraz artykuły 2 i 3.

Art. 23. Czas dotychczasowego zatrudnienia kandydatów w biurach adwokackich lub notarialnych względnie w kancelariach sądowych jest policzalny tylko po dzień ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Art. 24. W czasie do 1 stycznia 1924 r. może prezes sądu apelacyjnego w wyjątkowych wypadkach dopuścić do służby przygotowawczej także kandydatów bez stopnia wykształcenia, wymaganego w art. 4, ale według jego uznania dostatecznie uzdolnionych do odbycia ze skutkiem służby przygotowawczej.

Art. 25. W czasie do 1 stycznia 1924 r. prezes sądu apelacyjnego jest uprawniony do przyjmowania do służby przygotowawczej także bezpośrednio na posady podsekretarzy i sekretarzy sądowych — osób, które przeszły w b. dzielnicy pruskiej służbę przygotowawczą średnich urzędników sądowych dla Województwa Śląskiego i w ciągu jej zdały egzamin na podsekretarzy względnie na sekretarzy przed komisją egzaminacyjną, ustanowioną dla tych kandydatów.

Kandydatów tych wolno przyjmować jedynie jako urzędników kontraktowych z obustronnem jednomyślnym wypowiedzeniem; dopiero po upływie roku w razie zadawalniającego wyniku służby oraz nienagannego prowadzenia się mogą oni uzyskać stałą posadę.

Art. 26. W czasie do 1 stycznia 1924 r. prezes sądu apelacyjnego może przyjmować do służby przygotowawczej także kandydatów, nie władających dostatecznie językiem polskim, z tem jednak zastrzeżeniem, że zobowiążą się pisemnie do przyswojenia sobie języka polskiego w ciągu roku.

CZEŚĆ III.

Przepisy końcowe.

Art. 27. Uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia pruskiego Ministra Sprawiedliwości, dotyczącego pisarzy sądowych (Gerichtsschreiberordnung) z dnia 5 czerwca 1913 r. (Dziennik rozporządzeń pruskiego Ministra Sprawiedliwości, str. 179) wraz z wszelkimi przepisami, zmieniającymi lub uzupełniającymi to rozporządzenie.

Art. 28. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:
w z. Z. Rymowicz